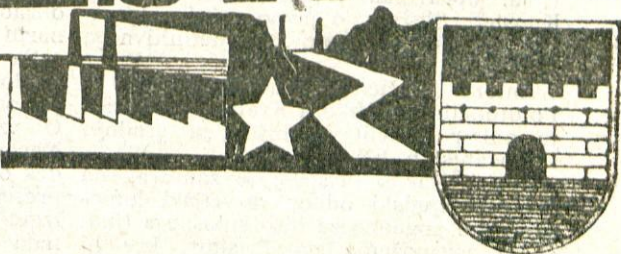

TRŽIŠKI VESTNIK

LETO V.

Tržič, 1. novembra 1956

Št. 16

Z obiska pri naših prijateljih v Parizu

Prijateljstva, ki se ustvarjajo v najtežjih časih, je težko pozabiti. Taka prijateljstva, ki so še danes sveža, so se snovala med drugo svetovno vojno med francoskim in jugoslovanskim narodom. Člani ZB NOB iz Tržiča smo vrnili obisk francoskim bivšim partizanom in internirancem v Parizu v drugi polovici meseca oktobra t. l.

Obiska so se udeležili tovariši Franc

kaj besed v spomin na skupno borbo francoskega in jugoslovanskega ljudstva za osvoboditev in predlagal enominutni molk. Na tem mestu sem videl ganjene obraze nas vseh, kakor da mislimo vsi na eno: na trpljenje človeštva pod okupatorjem in gojimo edino željo, da se laka trpljenja ne bi ponovila nikoli več. Videli smo razne druge znamenitosti, med temi tudi gledališče s krasnim

treh nadstropjih ena nad drugo. Ta podzemski promet je hitrejši kot avtomobilski v mestu. Videli smo veliki pariški stolp visok 300 metrov.

Položili smo venec neznanemu junaku pod slavalokom zmage, kjer je zagorela tudi plamenica v počastitev neznanemu junaku. Tu so bili prisotni naši bojni tovariši Francozi: prezident Madame Lipkovsky, Francois Chaffin, Henry Robin, Maurice Baulay, Leo Hobeke, Madame Madeleine Flamenkurt, Julian Regulez, Marguerite Levegne in vojni ataše tov. Kodrič. Tu smo se podpisali v spominsko knjigo in se fotografirali. Vsak je dobil svoj posnetek. Slavalok zmage stoji na štirih usločenih stebrih in ima dvigalo, ki vodi na vrh slavaloka, od koder je krasen razgled po pariškem mestu. V prvem nadstropju je lep velik prostor, kjer so razstavljene zgodovinske slike s kratko zgodovino junakov, ki so na tem mestu doživeli revolucionarno zmago.

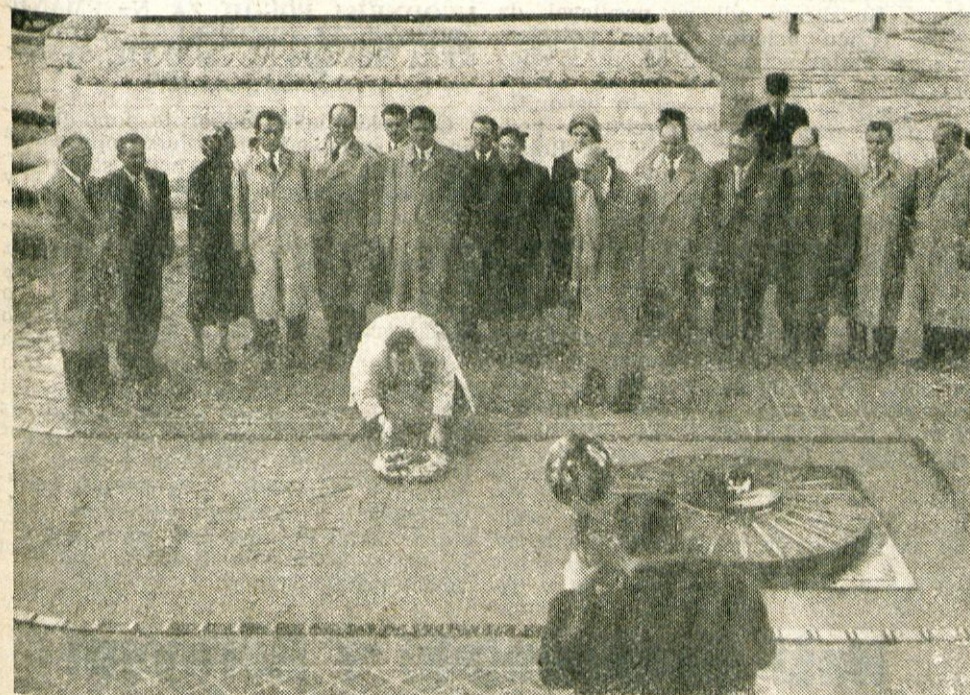
Bili smo radostno sprejeti in poglašeni pri naši ambasadi v Parizu, kjer nas je sprejel ambasador tov. Bebler in vojni ataše tov. Kodrič.

Nekaj nenavadnega, kar smo doživeli v Parizu je to, da so nam naši vojni tovariši priredili slavnostno večerjo v francoskem senatu, na kateri je govoril senator Leon Hamon, pozdravil jugoslovanske oziroma slovenske partizane, naglasil skupno borbo slovenskih in francoskih tovarišev v pretekli vojni in želel pristrčno prijateljstvo med obema deželama tudi danes in v bodoče. Ostali francoski tovariši so analizirali zgodovino bojev med okupacijo v Jugoslaviji, predvsem pa trpljenje v taborišču na Ljubelju in partizanstvo po Gorenjski in Primorski. To analizo nam je prevajal vojni ataše tov. Kodrič. Na tem slavu so bili prisotni vsi gori navedeni tovariši in tovarišice. Vsi smo bili zelo razpoloženi.

Francoski tovariši so zelo čustveni ljudje, zelo dobrodušni in prijazni, kar nam je ostalo v zelo lepem spominu. Želimo večkratnega snidenja tudi v Tržiču in ostalih predelih naše lepe Slovenije.

V imenu članstva ZB in ostalih simpatizerjev iz Tržiča se francoskim tovarišem toplo zahvaljujemo za pristrčen sprejem in gostoljubnost, ki so nam jo izkazali.

M. K.

Jagodić-Krstan kot predsednik organizacije ZB NOB mesta Tržiča, Milan Zupan, Jože Roblek, Stefi Miškec, Jože Siler, Andrej Peharc, Karel Kravcar, Vladimir Peraič in Mihael Karo.

Bivši francoski partizani in interniranci so nas v Parizu tako pristrčno sprejeli, da nam bo ta sprejem ostal vedno v spominu. Njihovi nasmejani in dobrohotni obrazi so nas spremljali ves čas bivanja v Parizu in nam razkazovali pariške znamenitosti, kot so bogati muzeji narodne revolucije, spomeniki Ludvika XIV. in Napoleona, njegova grobnica in drugi kulturni spomeniki. Zanimivo je bilo pogledati kraljevo palačo z zlatim pleskom, krasnimi freskami, lepim zunanjim okoljem, kot so krasni bazeni, obdani z lepim cvetočim parkom. Palača stoji na majhnem hričeku, od koder je lep razgled na mesto Pariz. Lepi so zgodovinski spomeniki, grajeni pred tisoč leti v gotskem stilu, poslikani z lepimi freskami. Pokazali so nam tudi veliko civilno letališče Orly, od koder zleti vsake štiri minute eno letalo in v istem času tudi pristane. Dalje smo si ogledali kraj, kjer je okupator streljal talce. Tu je kapelica, v katero so prejšnji večer zaprli človeka, ki je bil naslednjega dne ustreljen pred to kapelico. Nič ne ve, kam so ustreljenega odpeljali. Postavljen je spomenik, pred katerim je naš predsednik Franc Jagodić-Krstan spregovoril ne-

otrom in dvorano z velikimi balkoni, kakor tudi dobro izurjene igralce. Kar je za nas nekaj nenavadnega, je velik promet v mestu in pod mestom. V mestu so preplavljene ulice z avtomobili in so kakor gibajoča mestna površina, ki se giblje noč in dan po pariških ulicah. Prometne policije v centru mesta sploh ni, promet usmerjajo semaforji. Podzemna železnica je razpredena skoraj pod celotno površino mesta v dolžini do 35 km v

Z zadnjih dveh sej občinskega ljudskega odbora

Odbor je izvolil upravni odbor obratne ambulante Bombažne predilnice in tkalnice, za upravnika ambulante pa je imenoval zdravnika dr. Andreja Robiča.

Na isti seji so bile sklenjene nekatere spremembe pravilnika o plačah osebja Zdravstvenega doma Tržič.

Javni vodovod, klavnica in uprava javnih zemljišč ostanejo še nadalje finančno samostojni zavodi in ne komunalna podjetja, ker nimajo pridobitnega značaja. Vodovod je sam zaprosil, da se mu ne zniža amortizacijska stopnja, Mehanična delavnica pa je prosila za znižanje

obresti od osnovnih sredstev na 1,5%. Obema prošnjama je odbor ugodil, kot je tudi ustregel želji komunalnih obratov za znižanje amortizacijskih stopenj.

Odbor je tudi dal smernice za uporabo občinskega investicijskega sklada. Jemalci posojila morajo imeti nekaj lastnih investicijskih sredstev, kadar najamejo posojila pri občinskem ljudskem odboru in sicer industrija ter obrt 10 do 20%, kmetijsko 5-20%, trgovina, gostinstvo ali turizem pa 10-50%. Odstotek določa v vsakem primeru posebej upravni odbor občinskega investicijskega sklada.

Otroške jasli so dobile novo začasno v. d. upravnika v osebi tov. Francke Kunstelj. Služba bo javno razpisana, narkar bo sodelilo imenovanje definitivnega upravnika.

Anton Ahačiču in Francetu Megliču iz Podljubelja ter Nikotu Krapežu iz Tržiča je odbor dodelil stavbišča za gradnjo stanovanjskih hiš.

Peter Uzar s Pristave je zahteval, da občinski ljudski odbor razveljavi kupoprodajno pogodbo za hišo splošnega ljudskega premoženja na Pristavi, ker bi imel težkoče z odplačevanjem. Odbor je želji ustregel.

Tudi v vprašanju elektrifikacije vasi Jelendol in Dolina se je bavil občinski odbor. Obč. ljudski odbor je že lansko leto kupil kompletno hidroelektrarno in jo dal Gozdnemu gospodarstvu s pogojem, da jo montira za elektrifikacijo omenjenih vasi. Treba pa je, da se vaščani interesiranih vasi tudi sami malo pogovorijo o tem, koliko bodo prispevali za elektrifikacijo. Predsednik je na seji predlagal, da se sredstva za elektrifikacijo zagotovijo s proračunom in je občinski ljudski odbor predlog sprejel.

Pristojbine na javni mestni tržnici v Tržiču so dokazano med najnižjimi v Sloveniji, pa tudi na Hrvaškem so v mnogih krajih znatno višje. Občina daje prodajalcem na razpolago pokrito tržnico, stolice, razsvetljavo, vodovod in po potrebi skladišča. Redkokateri drug kraj nudi vse to, saj nekateri niti nimajo tržnic. Toda stroški za vzdrževanje tržnice so višji kot dohodki in je bil odbor zato prisiljen, da je za 50% povišal pristojbine za uporabo tržnice. To povišanje ne more vplivati na povišanje cen, saj je treba na primer za celo košaro blaga plačati le nekaj dinarjev. Seveda se bodo kmetovalci jezili, toda upoštevati morajo tudi gospodarske razloge tržnice.

Tudi tehtarina se je v nekaterih primerih morala zvišati. Ni bilo prav, da se je za vsako tehtanje plačevala enaka tehtarina na javni mestni tehtnici v Tržiču. Če je nekdo dobil 400 kg premoga, je plačal enako pristojbino kot tisti, ki je tehtal 4000 kg. Zato je odbor tarifo spremenil. Kdor tehta lažji predmet, plača manj, kdor pa težjega, plača več. Upoštevala se bo tudi kvaliteta blaga.

Občinski ljudski odbor je bil ponovno pozvan, da se izjavi o vprašanju, ali naj se v Tržiču ustanovi podružnica okrajne komunalne banke. Odbor je sklenil, da se s tem ne strinja in naj še nadalje obstoji že ustanovljena komunalna banka.

KAKO IZVRŠUJEJO GOSPODARSKE ORGANIZACIJE DRUŽBENI PLAN?

O tem, kako izvršujejo gospodarske organizacije družbeni plan, je na seji podal izčrpno poročilo predsednik tov. Cerar. Iz poročila posnemamo: Podjetja družbenega in zadržnega sektorja so v dobi 9 mesecev letošnjega leta izvršila plan realizacije (dohodek) s 69%, plan dobička pa s 64%. Izkušnje in letošnje okoliščine kažejo, da bo planirani dohodek gospodarskih organizacij v letošnjem letu dosežen s 100%, česar pa ni pričakovati za dobiček. Plana dobička zaenkrat ne dosega: Tovarna kos in srpov, LIP, Runo in Bombažna predilnica in tkalnica; presega ga pa Pilarna Triglav, Tovarno finega pohištva. Tovarna lepenke in Peko. Vzroke za razlike pri doseganju dobička je predsednik tov. Cerar navedel že ob polletni izvršitvi družbenega plana.

Industrija je plan prometnega davka za 9 mesecev dosegla le s 66%, kar je razumljivo, ker se prometni davek ostvarja šele ob realizaciji in razlika nedoseganja tega davka obstoji v zalogah dovršenega, toda še ne prodanega blaga v podjetjih. Izredno se je popravilo stanje LIP, ki je ob prvem polletju imelo realizacijo daleč pod planom, dobička pa samo 17%. To podjetje je v kratkih 3 mesecih planirano realizacijo celo prekoračilo, dobiček pa od 17% ob polletju v treh mesecih dvignilo na 52%, četudi ima še vedno težkoče pri zaslužku raznih asortimentov.

Podjetja se pritožujejo zaradi izredno visokih članarin združenjem in 3/4 letni obračun kaže, da so plačala takih članarin namesto 75% že 123%.

Pavšalirana obrt planiranega dohodka in dobička ne dosega in ju po vsej verjetnosti tudi do konca leta ne bo dosegla. O vzrokih leto posebej razpravljali. Nepavšalirana obrt pa planirani dohodek odnosno dobiček dosega oziroma celo presega. Štiri obrtna podjetja izkazujejo izgubo, ki pa se bo do konca leta izravnala ali vsaj znatno znižala. Podjetja, ki niso rentabilna, bodo predmet posebnih razprav v gospodarskem svetu. Zadovoljiva je izpolnitev plana po komunalnih podjetjih, ki plan presega, medtem ko trgovaška podjetja planirani dohodek brez razlik dosega.

Stanje gostinstva v Tržiču se je v tretjem tromesečju popravilo, saj je v I. polletju gostinstvo izkazovalo skoraj 1.800.000 din izgube. Le-ta se je do konca septembra znižala že na 693.000 dinarjev.

Kmetijske zadruga so v tričetrt leta izpolnile plan prometa s 80%, plan dobička pa s 122%.

MLEČNA RESTAVRACIJA

Predsednik tov. Lovro Cerar je občinskemu ljudskemu odboru predlagal, da se v Tržiču ustanovi nujno potrebna mlečna restavracija. Odbor je predlog sprejel in sklenil izdati akt o ustanovitvi podjetja ter je v smislu zakonitih predpisov imenoval za direktorja podjetja, ki je v gradnji, tov. Jožeta Robleka, za računovodkinjo pa tov. Mileno Brezarjevo. Oprema in adaptacija lokalov sta v delu. V Sloveniji obstoje mlečne restavracije samo v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj in v Kranju. Vse mlečne restavracije so nerentabilna podjetja, kljub temu pa je Tržič peto občina v Sloveniji, ki ustanavlja tako podjetje. Odbor se je strinjal z mnenjem predsednika, da se mlečna restavracija odda začasno v upravo Zadrudnim mlekarnam v Kranju, ki že vodijo mlečno restavracijo v Kranju in se izogibajo izgubi s tem, da v direkciji brezplačno vodijo vse upravne, komercialne in računovodstvene posle. Predsednik občine naj se pogaja z Zadrudnim mlekarjami v Kranju glede upravljanja mlečne restavracije v Tržiču. Cene bi v Tr-

žiču ne smele biti višje kot v mlečni restavraciji v Kranju in tudi asortiment ne manjši. Predsednik je tudi predlagal, da naj mlečna restavracija opoldne in zvečer daje socialno šibkejšim slojem in pa tistim, ki hočejo varčevati, takozvana enolončna jedila po najnižji ceni (žgance, rižoto, makarone, zelje, fižol in podobno).

JAVNO KOPALIŠČE

Občinski ljudski odbor je izvolil poseben gradbeni odbor, ki naj nadaljuje s pripravami za gradnjo javnega kopaljšča v Tržiču. Vsekakor se mora prihodnje leto zgraditi vsaj kopalni bazen.

RENTGENSKI APARAT BOMO KUPILI

Aparat bo stal 3.163.000 din. Pretežni del te nabavne vsote bo nosil občinski ljudski odbor.

BIRO ZA POSREDOVANJE DELA

Po sklepu občinskega ljudskega odbora je bil ustanovljen v Tržiču biro za posredovanje dela. Delavci bodo od te nove pisarne prav gotovo imeli korist.

UGODNEJSI POGOJI ZA NAJEMANJE POSOJIL IZ OBČINSKEGA KREDITNEGA SKLADA ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ

Občinski ljudski odbor je dopolnil odnosno spremenil Pravilnik občinskega kreditnega sklada za zidanje stanovanjskih hiš. Občinski ljudski odbor bo v bodoče iz tega sklada lahko najemal posojila tudi za popravilo obstoječih stanovanjskih hiš. Podjetja bodo lahko iz tega sklada dobivala posojila do 90% predračunske vrednosti stavbe, ki bi jo hotele graditi. Delavci in uslužbenci bodo lahko v bodoče dobivali iz tega sklada posojila, če imajo samo 25% lastnih sredstev (75% predračunske vrednosti stavbe pa jim bo dal kreditni sklad). Iz tega sklada bo občinski ljudski odbor najemal posojila (10%) za gradnjo komunalnih naprav, t. j. vodovoda, elektrifikacije, kanalizacije, ureditev prostorov okoli hiš itd. Baš takih sredstev je našim občinskim ljudskim odborom doslej primanjkovalo.

Naši strokovnjaki v Borovem

V zvezi z ustanovitvijo industrijske čevljarne šole v Tržiču in Kranju je bil organiziran ogled industrijske čevljarne šole v Borovem, kamor je prispela delegacija tovarn obutve „Peko“ in „Planika“ dne 11. septembra 1956 zjutraj.

Industrijsko naselje Borovo leži ob Donavi kake 3 km od mesta Vukovara. Pred kakimi 26 leti še pusta ravan ima sedaj prijaznejše lice. Češki industrijalec, Tomaš Bača je tam po vzoru svoje tovarne čevljev v Zlinu na Moravskem CSR zgradil leta 1931 veliko tovarno čevljarne. Ob asfaltirani cesti, ki vodi s kolodvoru in veže glavna poslopja z industrijskimi objekti kakor tudi z posameznimi stanovanjskimi hišami uslužbencev, čevljarško šolo in internatov vajencev, stoje lepi nasadi topolov, borovcev, smrek, vmes pa cvetlični nasadi, žive meje itd. Tovarno čevljev zagledaš šele, ko stojiš pred njo. Prijazno smo bili sprejeti v čevljarški industrijski šoli. To je prva te vrste v Jugoslaviji. Deli se v šolo za industrijske vajence in industrijske mojstre. Šola ima lepe, prostorne učilnice in bogato zbirko raznih učil. Pokazali so nam učne načrte za triletno šolanje vajencev. Šola za industrijske mojstre je dveletna. Mojstrski kandidat mora biti dnevno 8 ur v tovarni, popoldne pa obiskovati nekaj ur šole.

V internatu imajo vajenci in vajenke snežno bele postelje, zračne sobe in

lepo urejene omare za obleko. Poleg internata je igrišče za nogomet in drugo.

Nato smo se podali na ogled tovarne čevljev. Zaposlenih je tam okrog 6700 delavcev in delavk. V posebnem oddelku so zaposleni vajenci, 60 po številu, ki izdelajo okrog 200 parov čevljev dnevno. Delo na tekoči trak poteka tako, da vajenec lahko opravi svoje določeno delo. Na vsakih 6 do 8 vajencev je po en instruktor. Pri strojih smo videli delati tako fante kot tudi dekleta. Na ta način si vzgaja tovarna kader svojih strojnih delavcev. Vajenci ali vajenke po učni dobi kot kvalificirana delovna sila primajo za delo ob tekočem traku pri strojih v tovarni.

Ogledali smo si še potek dela v nekaterih oddelkih tovarne. V obratu za izdelavo gumijastih čevljev in škornjev delajo celo v treh izmenah. V metalnem obratu kombinata izdelujejo nadomestne dele čevljarških strojev. Najbliže Donavi pa stoji tovarna za gumijaste izdelke. Poleg sestavnih delov za gumijaste čevlje izdelujejo tudi plašče za avtomobilska kolesa, cevi itd.

Svojevrsna so tovarniška poslopja in hiše, ki spadajo v kombinat v Borovem. Zidane so iz rdečkaste opeke, neometane, imajo ravne betonirane strehe brez nadstrešij, tako da lije dež, če pada med vetrom, po oknih in zidu.

Se istega dne ponoči smo se z dobrimi vtisi vračali iz Borovega proti domu.

Rado Pavčič

Ob dnevu mrtvih

Padlim s slavo,
živim v spravo.

Crno svečano oblačilo si je nadela. Sklonila se je globoko, skoraj do tal, in s prstom okorno vlekla črkam podobne črte v ostrem, belem pesku na grobu talcev.

Napisala je nekaj imen, ki so bila včasih draga njej, danes pa so draga nam vsem. Tu in tam ji je kanila solza na pesek. Vsa se je pogrznila v spomin. Nedavna preteklost, strašna in krvava, je oživeła.

Zatregljale so sovražnikove strojniče, hladno in posmehljivo. Kri se je priedila med prsti, ko so zgrabili prsi, da bi ublažili skelečo bolečino. Se ena vrsta strelav je pretrgala tišino in raztrgani prsti so se razmaknili. Srajca je postala vsa rdeča. Ugasnili so.

Zgodilo se je to povsod v naši državi, zgodilo se je tudi tu pri nas. Nemo pričajo o tem spominske plošče, spomeniki in partizanska pokopališča.

Pod Ljubeljem je spomenik francoskim in poljskim internirancem, ki so v neznosnih razmerah živeli in umirali v tankajšnjem taborišču. Izmučeni in sestradani, mnogi komaj živi, so morali pod nemško knuto graditi cesto in predor pod Ljubeljskim vrhom.

V smrekovem gaju pod Storžičem počivajo prve trziške žrtve. 20. aprila 1942 je bilo tu med 50 Slovenci ustreljenih 8 Trzičanov. Lep spomenik opozarja potnike na njihovo mirno in tiho ležišče.

1. julija 1942 je bilo postreljenih v Mostah pri Žirovnici 29 talcev, med njimi 9 ljudi iz trziške občine. Nedolžni ljudje so padli kot žrtve fašistične nasilne jeze. Tudi tu je slovenski narod s spomenikom ovekovečil njihovo slavo.

3. julija 1942 je bilo v Gobovcih ubitih 6 trziških občanov, ki so bili napoti tedanjemu kovorskemu županu.

8. julija 1942 so Nemci ločili 9 moških od družin, ki so bile pripravljene za izselitev, in jih na Čegelšah ustrelili. Danes je na tem mestu spominska plošča z vklesanimi imeni padlih.

16. julija 1942 so ustrelili 10 nedolžnih ljudi sredi Kovorja. Tudi tu je postavljen spomenik, ki spominja svojce padlih in vaščane na grozotna krvava dejanja okupatorja.

22. julija 1942 je bilo ustreljenih 20 talcev in neznan popotnik. Spod Zaplotnika, na cesti iz Križev proti Dupljam, je njihov grob.

26. julija 1942 so Nemci postrelili 9 moških iz Bistrice pri Podbrezjah. Njihove žene in otroke so izgnali iz domov in hiše požgali.

28. julija 1942 so Nemci pripeljali iz Begunj 50 talcev. Na vrhu bistriškega klanca so avtomobile ustavili, izgnali talce iz vozil in postrelili vseh 50.

Po enoletnem premoru so 19. januarja 1944 gestapovci pripeljali iz begunjskih zaporov 30 talcev in jih pred vhom v Kovor postrelili. Bili so večinoma Ljubljanci. Svojci so jim postavili lep spomenik.

9. februarja 1944 je bilo ustreljenih 50 talcev, ki jih je vojno sodišče obsodilo na smrt zaradi raznih sabotažnih dejanj. Kje se je to zgodilo, ni točno znano. Med njimi so bili tudi trije trziški občani.

Mnogo, premnogo naših ljudi je umrlo najstrašnejše smrti po delovnih, vojnih in koncentracijskih taboriščih, kjer so bili zverinsko mučeni. Pomrli so zaradi lakote, mraza, boleznih in prevelikega napora. Mnogi so pomrli v celicah smrti ali pa so bili živi sežgani v krematorijih. Na takih strahotnih mestih so pustili svoja življenja žene, možje in otroci. Nezapozabne trpke spomine vzbujajo imena taborišč: Buchenwald, Dachau, Belsen,

Nordhausen, Rawensbrück, Mauthausen in Auschwitz.

Veliko jih je padlo v slavni borbi proti zavojevalcu. Večkrat lačni, premrazeni, skoraj goli in bosí so se organizirano upirali močnim sovražnikovim vojnim enotam. Legendarna junaštva partizanov so nadomestila izgubo padlih tovarišev. Grobovi borcev so raztreseni po širni naši deželi. Njihovi spomeniki so smreke, hoste, skale in prepadi. Njihove gomile so prekrite s travo in z mahom.

Padli so, ko so branili svojo domovino, ko so izvrševali revolucionarne dolžnosti ali svoje vsakdanje delo. Peljali so jih trumoma na morišče. Mnogi so bili le številke. Če število ni bilo dopolnjeno, ga je moral dopolniti prvi, ki jim je prišel v pesti. Ene so kar naštel iz seznamov zapornikov, druge so pobrali z domov, s polj in z njiv.

Med padlimi so bili delavci, kmetje in delovna inteligenca. Bili so mladi in stari, ženske in moški — da, celo otroci. Nji-

hova trupla so padala v jame, ki so jih morali izkopati sami. Telesa so ležala zmedena in nametana eno čez drugo. Vezala jih je kri in nad njimi je nemirno tavalala liha bolest svojcev in vsega naroda.

Organizirano in hladno premišljeno uničevanje našega življa sovražniku ni prineslo nikake koristi. Vrstil se je udar za udarom na njegove postojanke in ljudi. Povsod, prav povsod jih je čakala skrita svinčenka, granata ali bomba, ki so nosile maščevanje nedolžno pomorjenih.

Umrli so, toda njihove besede in misli so zamrle samo na njihovih ustnicah in v njihovih srcih. Od ust do ust je šla beseda revolucije, v srcih preostalih se je njihov gnev proti sovražniku potisočiril. Njihova dela so se prerोजना presadila v ves narod. Revolucija in borba proti zavojevalcem sta se nadaljevali.

Iz mrzlih, s travo, poljskimi cveticami in z mahom porastlih gomil so vznikli spominski in zrasli spomeniki. Tudi v naših srcih je svetel in trajen spomin na vse žrtve pretekle vojne in naša zahvala sta skromni besedi:

Slava jim!

Rado Pavčič:

V SRCIH PO DELIH ŽIVIMO...

Težki spomini so padli v srce ko slapovi.
Sirta kleči in ječi na kamnitih grobovih
in prsti po črkah v granitu vklesanih drsijo.
Ko burja čez Krasar zadonijo zvonovi:
Mati, sinovi živijo, živijo, živijo!

Vzdrhtela je žena in prah poljubila z imena
najmlajšega sina, ki je bil mladosti otet.
Se globlje sklonila je ozka in drobna ramena.
Ustnice tiho so predse mrmrale: Naj bode preklet,
kdor trosi namesto ljubezni sovraštvo v svet!

Iz neme jo boji predramila vrisk in smejanje,
vzklik veselja in sreče, živahno igranje...
In ženi zazdi se, da čiste oči govorijo —
in glej, zdaj se ustna že zgamejo vsem v šepetanje:
Mati, ne joči, saj tvoji sinovi živijo!

Mati je vstala in dvignila k sebi otroka,
pogledala v modre oči in prisluhnila petju
v daljavi. — Iz grl srebrnih se je pesem globoka
razlila po poljih, po travi in cvetju:
V srcih po delih živijo in v njih so v zavetju.

Jelka Žagarjeva:

Tat

(Iz mojih partizanskih spominov)

V cerkljanskih hribih visoko nad Sp. Križjo leži vasica Masora, borne hišice, skopa zemlja, ki jih obdaja. Strme njive, na katerih ne uspeva več niti koruza, niti fižol, le še bob, krompir in pšenica.

V tistih nepozabnih letih narodno osvobodilne vojne so take borne vasice preživljale IX. korpus. Kako? To je bil čudež, nepojmljiv in vendar resničen. Kdor je hodil po tistih revnih hribih in grapah, ki jih je France Bevk tako mojstrsko opisal, je spoznal nešteto zlatih src, ki so utripala v hišicah revnih Primorcev. Tam sta bili doma skrajna predanost in zvestoba borbi za osvoboditev.

V poslednji zimi je ležal tod visok sneg, saj leži vas 1000 m nad morjem. Hlevi so bili prazni, shrambe prazne. Partizanski intendanti so pobirali poslednji krompir. Domačini so se preživljali s suhimi hruškami in korenjem. Le prav redko je prišel pod nož poslednji prašiček.

Tedaj je prišel v vas na večdnevni od-

mor ruski bataljon. V njem so bili bivši ujetniki, ki so bili pobegnili iz nemških taborišč ali s prisilnega dela in končno po večmesečnem tavanju dobili stike s partizani in se z nami ramo ob ramo borili za svobodo. Imeli so svoje lastne oficirje in železno disciplino. Bili so prvovrstni borci in neizmerno hrabri. Njihov sloves je šel po vsem osvobojenem ozemlju.

Naša vojska je bila lačna. Tudi Rusi niso v Masori dobili hrane, kakršne so potrebovala njihova orjaška telesa. Ko so bili prosti, so se razkropili po hišah in prosili hrane. To ni bilo sramotno.

Trije so stopili v hišo in poprosili gospodinjno. Prijazna kmetica jih je pustila v veži in odšla po nekaj hrušk in korenja. Tam v veži je stal škaaf, pokrit z obteženim pokrovom.

Ko so Rusi odšli, je žena opazila, da je pokrov premaknjen. Prestrašila se je. V škafu je imela nasoljeno meso svojega zaklanega prašička. Videla je: en kos manjka. Stekla je naravnost na komando bataljona. Vsa v solzah je položila, kaj se ji je primerilo.

Iz obhoda po vasi se je vrnilo deset vojakov.

(Nadaljevanje na naslednji strani spodaj)

Tradicija

TRŽIŠKEGA ČEVLJARSTVA

V zgodovini slovenskega čevljarstva bo Jože Steinmann priznan kot najzaslužnejši delavec v čevljarški stroki. Doma iz Ljubljane je odšel kmalu po prvi svetovni vojni v inozemstvo, da bi si pridobil čim več strokovne izobrazbe. Po vrnitvi v domovino je postal strokovni učitelj. Poučeval je na ljubljanskih vajenskih šolah in poleg tega neumorno delal za dvig čevljarške stroke v naši domovini. Predaval je na mnogih tečajih za čevljarске mojstre in pomočnike širom Slovenije. Kjerkoli je bilo zadostno število čevljarških vajencev, je uvajal in vežbal najboljše mojstre, svoje tečajnike, za poučevanje vajencev na bivših obrtno-nadaljevalnih šolah.

Leta 1930 je priredila tržiška čevljarška zadruga tečaj za mojstre in pomočnike, katerega je vodil Jože Steinmann. Istočasno je A. Mehle zaradi bolehnosti podal ostavko za poučevanje čevljarških vajencev ter za svojega naslednika predlagal šolskemu upravitelju Lajovcu pisca teh vrst. S tem predlogom je tudi Steinmann soglašal in obljubil vso svojo pomoč tržiški strokovno-nadaljevalni šoli, oziroma čevljarškemu oddelku, na katerem je vpeljal Mehle strokovni pouk že pred 6 leti in ga je bilo treba samo nadaljevati.

Prva slovenska čevljarška strokovna knjiga je izšla v Ljubljani leta 1943 pod naslovom „Strokovni nauk za čevljarstvo“. Napisala sta jo J. Steinmann in J. Zajc. Knjiga je bila razprodana. Leta 1948 je Steinmann izdal „Priložnik za čevljarstvo“ kot knjigo za pouk strokovnega risanja ter tako položil temelj za enoten pouk čevljarških vajencev na slovenskih vajenskih šolah.

Ker se je v tistih letih čevljarstvo znatno razširilo tudi po tržiški okolici, zlasti v Križah, Sebnjah, Dupljah, Kovorju, Ziganji vasi itd., je bilo število čevljarških vajencev precejšnje. Na kriški strokovni šoli je poučeval do januarja 1934 Adolf Strakar, čevljarški mojster iz Dupelji. Strokovna nadaljevalna šola v Križah je prenehala leta 1935 in so bili vajenci vključeni v strokovno nadaljevalno šolo v Trzinu.

Komandant jih je postrojil pred ženo, vendar ni mogla prepoznati tistih treh, ki so bili v njeni hiši.

Zato je ukazal:

„Naj se tat sam javi, sicer bo vsak drugi ustreljen!“

Strašna, negibna tišina.

Potem je iz vrste stopil mlad mož. V njegovi torbici so našli ukradeni kos mesa, prerezan na dve polovici. Vrnili so ga ženi. Odšla je srečna in mislila, da je s tem vse urejeno.

Pa ni bilo.

Leden je komandant pogledal vojaka:

„Veš, kaj si zaslužil?“

„Vem, tovariš komandant.“

Nato se mu je odtrgalo iz trepetajočega srca:

„Prosim, naj moji doma ne izvedo za mojo sramotno smrt!“

Ni prejel odgovora.

Obrnil se je k svojim tovarišem, vsakega posebej objel in poljubil.

Se je rekel:

„Naj vam bo moja smrt za vzgled in opomin! Pozdravite mojo ženo in otročice!“

Odvedli so ga iz vasi na snežno puščo. Strelji so zagrmeli. Tedaj šele so vaščani izvedeli, kaj se je zgodilo, tedaj je izvedela tudi tista gospodinja za strašne posledice svoje ovadne. Planila je v strašen

Od 27. decembra 1938 do 12. februarja 1939 je Jože Steinmann vodil že drugi tečaj v Trzinu, katerega se je udeležilo 27 mojstrov in pomočnikov. Med njimi je bila tudi Franciška Perko, hči čevljarškega mojstra Jana Perka iz Snakovega pri Križah. Tečaj smo zaključili s prav dobrim uspehom.

NASE ŽIVLJENJE PRED DRUGO SVETOVNO VOJNO

Staro cehovsko patriarhalno življenje je pod pritiskom novih gospodarskih razmer v bivši Jugoslaviji začelo polagoma ugašati. Bila je trda konkurenčna borba za obstoj. Lastniki oziroma mojstri večjih polstrojnih obratov so ob začetkih sezon šli z vzorci čevljev po južnih mestih Jugoslavije iskat odjemalceve oziroma naročil. Po manjših obratih pa so, zlasti v letih gospodarske krize, nestrno čakali naročil iz Ljubljane, Zagreba itd. Kadar so bila naročila, je bilo treba zafradi hitrejšje izvršitve delati ponoči.

Če pa so naročila ob menjavi letne in zimske sezone izostajala, tedaj je sledil navadno brezplačen dopust. Če je bilo pri hiši kaj „čevka“, so pa delali na zalogo. Najbolj sigurno celoletno zaposlitev so imeli tisti čevljarji, ki so delali vse od kraja, naročila pa meri, za izvoz in popravila. Tako so tudi „plavi“ ponedeljki začeli ponehovati. Leta 1931 si je tržiška čevljarška zadruga nabavila novo zastavo, ki je bila razvita na Glavnem trgu. Vsako prvo nedeljo v mesecu so se zbrali predsednik čevljarške zadruge in odborniki k seji, oproščanju vajencev itd. Od časa do časa je bil kak skupni sestanek vseh mojstrov za reševanje perečih tekočih problemov. Zadnja leta pred drugo svetovno vojno je imela čevljarška zadruga svoj prostor za seje in ožje sestanke v prvem nadstropju bivše meščanske šole, sedanje nižje gimnazije. Zadnji predsednik čevljarške zadruge je bil čevljarški mojster Martin Slapar. V Trzinu je bilo poleg čevljarške zadruge tudi Združenje obrtnikov, to je mizarjev, krojačev, ključavničarjev itd. Temu združenju je dolgo vrsto let načeloval mizar-

jok in si grenko očitala, da se je pritožila.

Padla je noč, prišel drugi dan in spet noč. Ustreljeni Rus je še vedno ležal na snegu.

Tretji dan je stopilo nekaj vaščanov h komandantu, zakaj svojega borca ne pokoplje, ker bi ga lahko lisice ogledale.

„Mojega borca?“ jih je pogledal mrzlo.

„S svojim dejanjem se je izbrisal iz Rdeče armade. Mi ga ne poznamo. Stojte z njim, kar hočete!“

Strogost je bila našim hribovcem nepojmljiva. Saj je vendar žena dobila meso nazaj. Zakaj torej streljati ubogega vojaka! Bog ve kje v neizmerni Rusiji ga bodo zastoj čakali in jokali za njim!

Masorka je poklicala može in dala stesati najlepšo krsto. Vanjo so položili tujega borca. H pogrebu je šla vsa vas. Prva je stopala za krsto ona, ki je bila vsega kriva. Zalovala je za njim, kot da bi bil njen lastni otrok. Uro daleč so ga peljali na kmečkem vozu, v katerega je bil vprežen mlad bikec. To je bilo poslednje živinče v vsej vasi. V Jagerskih, kjer je ob cerkvi pokopališče, so ga zagrebli. Tam počiva nesrečni Rus, neizmerno daleč od svoje velike domovine. Vsako leto ob spominskem dnevu vseh mrtvih poklekne na njegov grob črna oblečena žena in položi nanj skromno šopek.

Andrej Tišler

ski mojster Avgust Primožič. Že proti koncu leta 1940, ko je drugod po svetu že divjala druga svetovna vojna, je nastalo vprašanje, ali naj obe zadrugi ostane še nadalje ločeni, ali naj se pridruži čevljarška zadruga sorojini zadrugi v Kranju itd. Zaradi vedno večjega tajniškega dela pri obeh združenjih v Trzinu je nastala potreba po stalnem vsakodnevnem tajniškem poslovanju. To pa je bilo mogoče izvesti na ta način, da sta se obe zadrugi, čevljarška in združenje obrtnikov, združili v eno močno z imenom „Skupno združenje obrtnikov v Trzinu“. Na občnem zboru novega združenja prvo nedeljo meseca januarja leta 1941 je bil izvoljen nov odbor iz vrst članov raznih strok. Za predsednika združenja je bil izvoljen čevljarški mojster Martin Slapar. Za tajnika je bil soglasno izvoljen krojaški mojster Leopold Valjavec, ki je uradoval v pisarni združenja na sedanji Koroški cesti št. 1 vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Dne 2. II. 1941 so bili pri novem združenju pomočniški izpiti pod predsedstvom tedanjega upravitelja strokovne nadaljevalne šole Edgarja Vončina.

Popravek. V prejšnji številki beril: pouk splošnih predmetov pa v ponedeljek, torek in sredo od 16. do 19. ure (ne od 10. do 19. ure)!

Vrsto koncertov

bomo poslušali v Trzinu

Koncertna direkcija Slovenije iz Ljubljane namerava v letošnji sezoni prirediti v Trzinu več izbranih koncertov, kar vsi prijatelji petja in kipe glasbe toplo pozdravljamo.

Koncerti bodo predvidoma vsak prvi ponedeljek v mesecu ob 20. uri v dvorani „Svobode“.

Za zdaj so v načrtu naslednji koncerti:

- I. koncert opernih arij,
- II. koncert slovenskih in jugoslovanskih pesmi,
- III. kombiniran glasbeni večer,
- IV. koncert Slovenskega okteta.

Dvorana je prilično majhna, zato opozarjamo publiko, da si pravočasno nabavi vstopnice, ki so v prodaji pri Turističnem društvu.

ZA UVOD ZANIMIVO PREDAVANJE

Za uvod v ciklus letošnjih ljubljanskih koncertov v Trzinu bo član Slovenskega okteta, tov. Tone Kozlevčar, v ponedeljek, 5. XI. 1956 ob 20. uri v dvorani „Svobode“ pripovedoval o zanimivostih s turneje po Kitajskem in dopolnjeval svoje predavanje s krasnimi skioptičnimi slikami.

Slovenski oktet je napravil letos veliko turnejo po svetu in doživel vsepovsod, kamor je prišel, take trumfe, kakršnih še ni bil deležen noben slovenski pevski ansambel.

PRVI KONCERT

Koncert opernih arij bo v ponedeljek, 12. XI. 1956 ob 20. uri v dvorani „Svobode“ v Trzinu.

Sodelujejo člani opere in koncertne direkcije Slovenije iz Ljubljane: Sonja Hočevarjeva, Vekoslav Janko, Zdravko Kovač in Zdenko Lukec.

Vstopnina: sedeži od I. do V. vrste po 100 din, od VI. do XI. vrste 80 din, od XII. do XVII. vrste 60 din.

Vstopnice so v prodaji v pisarni Turističnega društva, eno uro pred pričetkom predstave pa pri vhodu v dvorano.

Pevski zbor najmlajših

uspešno zaključil »Teden otroka«

V nedeljo, 14. oktobra so naši najmlajši pevčki na dostojen in ljubeč način počastili s svojim pevskim koncertom Teden otroka. Učenci glasbene šole in varovanci Otroškega vrta so odpeli celoten ciklus otroških pesmi Janeza Bitenca, priznanega skladatelja otroških pesmi. Tržičan Franc Slabe pa je prispeval ljubko pesmico »Nadica se smeje« in s tem dopolnil ostali program. Vmes sta odigrala Janez Zavvonil in Vladimir Mozetič ob spremljavi klavirja Bitenčeve »Uspavanke« in navdušila prisotne poslušalce.

Ves program je skrbno in z ljubeznijo nastudiral prof. Viktor Schweiger, saj so pevčki vseh 14 pesmi odpeli s tako sproščenostjo in znanjem, da smo si komaj mogli predstavljati, da vse to zmorejo ti naši cicibančki.

Zbor, ki je štel 32 pevecv, je lepo in ubrano donel in bil po vsaki pesmi nagrajen s spontanim aplavzom. Vso klavirsko spremljavo je oskrbel prof. Olga Erzenova, ki je z večjo in rutinirano igro še podkrepila sigurno izvajanje pevčkov.

Mira Hirs!

Naš otrok je živčen

(Nadaljevanje)

Slednjič moramo razjasniti tudi nejasnih pojmov o hysteriji, o kateri trdijo znanstveniki, da je tista bolezen, ki lahko vara vse druge bolezni. Mnogi med njimi naglašajo, da skoraj ni telesne bolečine, ki ne bi izviral iz hysteričnega jedra. Zato je hysteričnih ljudi zelo mnogo in je prav, da o tej bolezni vemo kaj več. Hysterični so i možski i otroci in ne samo ženske, kot navadno mislimo. Pri otrocih se pojavlja hysterija od 4. do 14. leta, redkeje prej. Višek doseže med 6. in 7. letom, ko začne otrok hoditi v šolo in med 13. ter 14. letom, ko vstopa v puberteto. Do 9. leta je število hysteričnih dečkov in deklice enako, po 13. letu pa prevladujejo deklice. Zanimivo je, da so najtežja hysterična obolenja opazili pri kmečkih otrocih. S tem je bilo dokazano, da ni resnična trditve znanstvenikov, češ da je vzrok hysterije mestno življenje. Pomnimo, da je hysterija dedna bolezen, ki se pojavlja če se združita dva hysterična človeka. Velik vpliv na to bolezen pa ima okolje. Za nastanek in razvoj hysterije so važna tudi otrokova doživetja v šoli. Strah pred kaznjivo lahko povzroči ohromelost, da otrok ne laho v šolo. Večje posledice ima pa kamev v šolo. Večje posledice ima pa kamev sama: močan udarec po hrbtu je na pr. povzročil, da otrok ni mogel več govoriti. Že iz tega stališča šola ne rabi telesnih kazni, saj so skoro v vsakem razredu otroci s hysterično konstitucijo. Večkrat tudi opazimo, da ostanejo nekatere močnje, ki se pojavijo pri telesnih boleznih še potem, ko je otrok telesno že ozdravel. Po zdravljenju katarja v grlu n. pr. lahko nastopi onemelost. Prav zato trdijo znanstveniki, da je hysterija posledica telesnega obolenja.

Omeljili bi se le na zdravljenje in vzgojo hysteričnega otroka v otroški dobi. Učitelj in zlasti vzgojitelj v internatu pogosto opazujeta otroka s hysteričnim ali hysteriji podobnim vedenjem. Starši in vzgojitelji bi morali biti prvi, ki bi poznali vzroke hysterije. Od njih zavisí ali otroka začne zdraviti, ali pa ravnajo z njim nepravilno.

Ko starši opazijo močnje pri svojem otroku, naj ga najprej pošljejo k zdravniku - specialistu. Ta bo s preizkusi ugotovil hysterično nprav, potem pa ga bo po njegovih navodilih začel vzgajati učitelj - defektolog.

(Nadaljevanje sledi)

Da so pevci zreli za nastopanje, dokazuje dejstvo, da je njihovo petje že posnel na magnetofonski trak Radio Ljubljana in ga tudi že predvajal 11. oktobra ob 11. uri dopoldne. Ta oddaja je povsem uspela, saj prihajajo po sporočilu Radia Ljubljana iz raznih krajev Slovenije želje po ponovitvi te oddaje. Za nas Tržičane je to lepa afirmacija naših pevčkov.

Obžalujemo samo, da ni bilo za ta koncert zadovoljivega odziva. Morda je bila temu kriva neprikladna ura, morda premajhna obveščenost prebivalstva. Pogrešali smo predvsem predstavnike tržiškega javnega življenja, ki naj bi s svojo prisotnostjo dali izpodbudo za bodoče. Upamo, da bo drugič v tem oziru boljše.

Čestitamo mladim povcem - koncertantom, še posebej pa prof. Viktorju Schweigerju k uspelemu koncertu z željo, da bi jih v bližnji bodočnosti imeli priliko še poslušati, za kar jim bomo samo hvaležni.

ZDRAVSTVENA PREDAVANJA V PROTITUBERKULOZNEM TEDNU

V času od 28. X. do 4. XI. 1956 bo v okviru društev Rdečega križa v občini Tržič več zdravstvenih predavanj. Tako bo v petek, 2. XI. ob 20. uri zvečer v dvorani »Svobode« v Tržiču predavanje Obvarujmo otroka tuberkuloze! Predaval bo direktor Zdravstvenega doma v Tržiču, dr. Stanko Živec.

Istega dne bo ob 20. uri enako zdravstveno predavanje v Kovorju v dvorani »Svobode«. Predavala bosta dr. Tone Martinčič iz Tržiča in dr. Stanko Stangl z Čelnika.

V torek, 6. novembra ob 20. uri bosta ista zdravnikva o isti temi predavala tudi v Podljubelju (pri Anketetu).

Rajstva - smrti - poroke

Rodile so: Milena Valjavec z Loke - dečka, Ana Aljančič z Loke - dečka, Gizela Pušavec s Hudega - dečka, Amalija Ropret iz Tržiča - dečka. Sročnim mamicam čestitamo!

Umrli so: Margareta Brodar iz Tržiča, stara 76 let; Albin Dacar iz Podljubelja, star 53 let; Ignac Mežek iz Tržiča, star 65 let; Vincenc Dolžan iz Zvirč, star 45 let; Anton Ortman iz Tržiča, star 78 let; Terezija Stucin iz Tržiča, stara 74 let. SSvojcem naše sozalje!

Poročeni: Mihael Švalb in Pavla Dovžan oboja iz Tržiča; Jožef Cotič in Franciška Čarman, oboja iz Podljubelja; Janez Meglič in Ivana Kavar, oboja iz Čadovelj pri Tržiču; Rudolf Stelzer iz Jelen-dola in Božidara Šavs iz Čadovelj pri Tržiču; Franc Šavs in Marija Kuhar, oboja iz Čadovelj pri Tržiču; Edvard Perko in Gašperija Lužša, oboja iz Tržiča; Franc Radon iz Tržiča in Bogomira Kuhar iz Križev; Stanislav Hlepčar iz Rebenj in Franciška Študen iz Šebenj; Ivan Ovsenek z Brezji pri Tržiču in Jožefa Mohorko iz Tržiča; Anton Paplar z Bistrice pri Tržiču in Helena Janc iz Šebenj; Janez Krsnik iz Leš in Jožefa Mekuč iz Kovorja; Sadik Šehovič in Zora Mozetič, oboja iz Tržiča. In Janez Miklavčič s Hrušice in Pavla Jamkovec iz Bistrice pri Tržiču. Mnogo sreče!

PREKLIC

Podpisani Franc Rotar iz Tržiča, Cankarjeva 26, preklicujem žaljive besede, ki sem jih 6. septembra izrekel Francu Šobru s Pristave 24.

FRANC ROTAR

Ali neresnost ali potegavščina

V sredo so iz neke pisarne (ne Društva prijateljev mladine) preko telefona Kmečke zadrage sporočili šoli v Križah, da bo v četrtek ob 5. uri popoldne v Križah kinopredstava za šolsko mladino. V četrtek so ponovno javili, da predstava bo. Predstava bo sicer brezplačna, zaradi kritja stroškov pa naj učiteljsvo pobere od učencev po 10 din. Kakor je bilo naročeno, tako smo tudi storili, čeprav osebno nisem bil za vse to preveč navdušen zaradi prejšnjih slabih izkušenj, s takimi prireditvami. Redkokdaj so se le-te pričele ob napovedanem času, temveč največkrat z enournno zamudo. Oguljeni film o obutem mačku smo že nekajkrat videli. No, morda bo sedaj kaj boljšega in končno: Teden otroka je, vsaj, nekaj bo!

Tako se je zbralo v četrtek v dvorani Zadrage doma okoli 200 otrok, tudi tisti, ki ta dan niso imeli pouka. Lelošnji novinčiki so prišli polnoštevilno. Zanje je bila to prva tovrstna prireditev. Nekateri se niso bili nikoli v kinu. Pa so čakali pol ure, uro, kolikor niso bili že prej zbrani, filmske »ekipe« iz Tržiča pa od nikoder. Končno je ena od učiteljic poprosila v Kmečki zadruzi, naj po telefonu povprašajo, kako in kaj. Odgovor: »Ja, kaj vam niso sporočili, da predstave ne bo? Nismo dobili avtomobila! Pridemo jutri, če hočete.« Učiteljica se je za »jutri« lepo zahvalila, kakor se sploh za vse tako organizirane bodoče prireditve lepo zahvaljujemo!

Po emournem čakanju so šli otroci že v poznem mraku in dežju razočarani domov. Negodovanje so starši stresli na učiteljsvo, ker smo otroke pač mi povabili.

Kaj res ni bilo mogoče v vsem Tržiču dobiti prevoznega sredstva za prevoz projektorja in operatorja? Kaj je res tako daleč iz Tržiča v Križe (3 km!), da se ne bi dalo pravočasno sporočiti, da predstave ne bo? Če bi odpovedala pošta, vseh 5 telefonov v Križah, če ne bi vozil ne avtobus in ne železnica, če ne bi bilo dva dni v Tržiču nobenega Križana, bi še vedno lahko nekdo sedel na kolo in prišel povedat, da ne bo predstave. S kolesom bi se zamudil reci in piši na obe strani 20 minut!

Kaj okoliški otrok tudi v Tednu otroka ni vreden toliko pozornosti, da bi mu, če so ga že razočarali, ker ni bilo predstave, pravočasno sporočili vsaj to, da predstave ne bo, da ne bi v dežju capljal pol ure daleč in tam čakal debelo uro zato, da zve, da so ga potegnili za nos?

Janez Kavar

Najstarejšega godca ni več

V četrtek, dne 11. oktobra je mrtvaški zvon naznanil, da je zopet nekdo odšel s tega sveta. Bil je to najstarejši godca v Tržiču Anton Ortman, po domače Marinarjev Tona.

Večkrat smo ga sročali s harmoniko na rami v spremstvu njegove žene. Hodil je igrat po gostinskih obratih ali pa na svele.

Mož je bil slep, ker je bil v svoji rani mladosti prestal hudo bolezen, katere posledica je bila slepota. V bivši Jugoslaviji je prejemal neznanu podporo mestne občine, sedanje socialno skrbstvo pa se je bolj pozanimalo zanj in mu nakazovalo podporo v višji meri. Največja opora pa mu je bila njegova zakonska družica, s katero je živel polin 43 let.

Da je bil pokojni zelo priljubljen med Tržičani, se je pokazalo ob njegovem pogrebu, saj ga je spremilo na njegov zadnji poti dokajšnje število ljudi.

Tudi naše tržiško glasilo naj mu posveti nekaj vrstic v spomin. Bodi mu lahka domača zemlja in naj počiva v miru!

Jože Vevar

Požar v „Tovarni kos in srpov“

Zaradi majhne neprevidnosti okoli 12 milijonov škode

Bilo je v četrtek, 25. oktobra. Mrak se je že spuščal na naše mesto, ko je otožni glas širen naznanjal žalostno vest, da nekje gori. Kot bliisk je šlo od ust do ust: „V tovarni kos in srpov gori!“

Precejšnje število ljudi, ki so se zbrali okoli tovarne kos in srpov, je nemo opazovalo, kako iz majhnega požara v lakirnici nastaja velikanski ognjeni steber, ki razsvetljuje nebo daleč naokoli. Ogenj se je vedno bolj širil. Nevarnost je bila čedalje večja, saj sta se že smodila glavno skladišče in Primožičeva hiša. Zadoljstvo pa se je opazilo na prisotnih, ko je uspelo soferju tovarne kos s pomočjo delavca Lukanca nasilno vdreti v garažo (šofer je pozabil ključ) in izpod gorečega poslopja odpeljati 5-tonski „Mercedes“.

Gasilske čete so prihajale ena za drugo iz vseh krajev naše občine. Prva je bila na mestu četa tovarne „Runo“ s požrtvovalnim Mežkom na čelu. Ravno tako so se izkazale z odlično pripravljenostjo in požrtvovalnostjo četa tovarne kos in srpov, mestna in predilniška četa, četa tovarne „Peko“ in bistriška četa. S pomočjo delavcev, ki so delali v popoldanski izmeni, od katerih se je posebno odlikoval Ivan Lukanc, dalje čete vojakov JLA iz Križev ter gasilske čete iz Kranja se je posrečilo požar omejiti in zaustaviti.

Vzrokov za ta požar je pravzaprav več. Podjetje je zaradi redukcije moralo spremeniti svoje delovne izmene. Naročil za zidarske ometače in pleskarske lopatice iz inozemstva je bilo vedno več. Podjetje je uvedlo popoldansko izmeno. V eni izmed popoldanskih izmen sta čistila in polirala ročaje visokokvalificirani delavec Franc Dovžan in njegova žena. Nekaj pred 8. uro je začel lakirati ročaje za zidarske ometače in jih nekaj tudi že polakiral. V tem času je zmanjkalo v ka-

nalih vode. S tem je bil avtomatsko prekinjen električni tok in ugasnila je luč. Da bi se prepričal, kako je izvršil lakiranje ročajev, je ta nesrečni delavec prižgal vžigalnik. V trenutku se je nitrolak s hlapi vred vnel. Dovžan je sicer skušal požar pogasiti, toda napravil je usodno napako, da je ogenj polil z vodo. Prav tako niso mogli vedno večjega požara pogasiti nekateri delavci, ki so prihiteli na pomoč, niti z minimaksom.

V tej tovarni, v kateri je več obratov lesenih, so začeli v letošnjem letu delati zidarske ometače in pleskarske lopatice, katere je prej delala tovarna v Osijoku, vendar kvaliteta ni ustrezala inozemskemu trgu. Tovarna je morala kljub neugodnim pogojem proizvodnjo povečati, v čemer je vsaj posredni vzrok požara.

Škoda po nastalem požaru je precejšnja. Po približni cenitvi znaša okoli 10 do 12 milijonov. (Dejansko škodo določi komisija DOZ). Požrtvovalnim gasilec je sicer uspelo obvarovati precej premoženja — posebno skladišče za okoli 40 milijonov din vrednosti in preprečiti nadaljnji razvoj požara, toda poudariti moramo, da bi lahko veliko več rešili, če bi bili gasilci moderno opremljeni. Posebno so pri tem požaru pogrešali cisterne, ki bi lahko mnogo prej dala vodo, kot pa jo daje težavno napeljevanje iz Bistrice.

Ta požar naj bo izpodbuda za naše gospodarstvenike, da se obnove vsaj listi oddelki po tovarnah in obratih, ki so leseni in v katerih delajo z materialom, kot n. pr. lakiranje z nitrolakom. S tem bi se nevarnost požara takega obsega preprečila.

Po predpisih (Uradni list 1956 št. 18) morajo biti vsi obrati, v katerih opravljajo za ogenj nevarna dela, prijavljeni notranji upravi. Tovarna kos in srpov tega ni storila!

Saša

Nogomet

Uspehi so vse lepši in večji

V septembru in oktobru so nogometaši NK Tržič dosegli tri zelo lepe zmage. Po uspehu proti „Mladosti“ v Kranju je tržiško moštvo doseglo še tri zaporedne zmage.

Na tržiškem igrišču je premagalo v zelo ostri in razburljivi borbi moštvo iz zgornjega dela lestvice, Ilirijo iz Ljubljane s 3:2. Zal je tipična prvenstvena tekma proti koncu prešla že v skrajno mero ostrine. Zaradi grobosti sta bila izključena celo dva igralca, med njimi tudi naš Mežek. Lahko rečemo, da je teh grobosti kriv sodnik Sušnik, ki je igro kmalu izpustil iz rok. Grajali moramo tudi nešportno vedenje nekaterih vročekrvnih simpatizerjev, ki bi se vendar že morali zavedati, da neumestni kliči in grožnje ne spadajo na športno igrišče. Zavedati bi se morali, da z vsakim izpadom škodujejo tudi svojemu klubu in da trpi ugled vsega športnega Tržiča.

Drugo pomembno zmago so tržiški nogometaši beležili proti Izohi v Tržiču z 2:0. Zmago so tržiški nogometaši izbojevali šele v drugem polčasu, v katerem so bili znatno boljši.

Največji uspeh, lahko rečemo triumf, so tržiški nogometaši izbojevali v Ljubljani proti Krimu. Niti največji optimist ni računal na takšen uspeh z vodečim moštvom v ljubljansko-primorski ligi. Tokrat so Tržičani pokazali, kaj zmorejo. Z izredno požrtvovalno igro celega moštva, v katerem je bil junak dneva vratar Strukelj, je uspelo Tržičanom doseči ta pomembni rezultat. Z rezultatom 2:2 proti Krimu lahko računamo v nadaljnjem tekmovanju tudi na prvo mesto. Največ zaslug za ta uspeh imajo: Peternel, Zaletel, Strukelj, Slepčevič iz JLA, Eler in Mežek.

TRŽIČ : GRAFIČAR 0:1 (0:1)

Okoli 700 gledalcev je nezadovoljnih odšlo s tržiškega igrišča, ko se je končala precej razburljiva, toda slaba in zelo raztrgana igra.

V prvem polčasu so bili gostje boljši nasprotnik. Imeli so mnogo več odigre. V drugem polčasu pa so bili večji domači. Realen rezultat bi bil vsekakor neodločen. Edini gol med tekmo je padel iz enajstmetrovke.

V domačem moštvu bi lahko pohvalili le nekatere obrambne igralce, ki so se odlikovali z izredno borbenostjo. Tokrat je popolnoma zatajil realizator tržiškega moštva Peternel.

Zvezni sodnik Gvardjančič tržiške publike ni zadovoljil.

• • Kino • •

- 1.—2. nov.: Ameriški film v barvah „Borba za posest“.
- 3.—5. nov.: Ameriški glasbeni film v barvah „Veselo izkreavanje“.
- 6.—7. nov.: Ameriški kavbojski film „Sascatchewan“.
- 8.—9. nov.: Ameriški film „Skrivnost zapuščenega vrta“.
- 10.—12. nov.: Ameriški glasbeni film v barvah „Karneval v Texasu“.
- 13.—14. nov.: Bolgarska filmska drama „Nemirna pot“.
- 15.—16. nov.: Angleški dokumentarni film „Ljudje iz Arana“.

SPREMEMBE AVTOBUSNEGA VOZNEGA REDA

Naše bralce obveščamo, da bo nedeljski večerni avtobus odhajal iz Ljubljane odslej ob 19. uri in ne ob 18.30 kot doslej. Sprememba je bila potrebna zategadelj, ker prihaja voz, ki opravlja to vožnjo, v Ljubljano šele ob 18.40. Zedolej so pravzaprav morali potniki po pol ure čakati na odhod avtobusa. To nepotrebno čakanje bo torej posledaj odpadlo.)

IZ UREDNISTVA

Za to številko so nam naši sodelavci poslali izredno mnogo tehničnih prispevkov, tako da smo bili že prepričani, da bo ta številka ena najboljših, kar jih je izšlo doslej in da bomo z njo naše bralce kar presenetili. Vendar je obremenjenost tiskarne naš račun temeljito prekrizala. Mnogo rokopisov smo morali odložiti in iziti kljub obilnemu gradivu le na šestih straneh. Naj nam dopisniki in bralci oprostijo!

POSREDOVANJA

ZAPOSLITEV nekaj ur dnevno nudimo spretni osebi. Več se poižve v pisarni Turističnega društva.

Velik usnjen čekar sem izgubila na cesti proti Pristavi. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi Alojziji Bec, Kukovniška 2.

Crno moško suknjo, dobro ohranjeno, prolam. Ana Ježek, Trg svobode 28.

Dobro ohranjena spalnica iz trdega lesa napročaj. D. Formacije v pisarni Turističnega društva.

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki so spremili našega ljubega očeta **IGNACA MEŽKA**

na njegovi zadnji poti, izrekamo toplo zahvalo. Se posebej pa se zahvaljujemo darovalcem cvetja, tržiški godbi, pevcem, gasilski četi in dr. Tonetu Martinčiču, ki je dragemu pokojniku vso dolgo dobo boleznih z veliko prizadevnostjo nudil zdravniško pomoč.

DRUŽINI MEŽEK in BITEZNIK iz Tržiča

ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, ki ste spremili dragega pokojnika

TONETA ORTMANA

na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja, golbi in posebej še dr. Antonu Martinčiču za hitro zdravniško pripravljenost ob nepričakovano nagli smrti, se prisrčno zahvaljujeta

Zaključni žena in hči.

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti našega očeta

VINKA DOVŽANA

z nami sočustvovali in rajnkéga spremili do groba, se najtopleje zahvaljujemo. Posebno pa se zahvaljujemo Zvezni borci, Občinski gasilski zvezi in križki osnovni šoli za vence, tovarišema Slibaršju in Dorniku za poslovilne besede ter dr. Martinčiču za skrb v bolzni.

Dovžanovi, Zvirčec

ZAHVALA

Vsem, ki so našo nadvse ljubo ženo, mamino in staro mamino

TEREZIJO STUCIN

spremlili na njeni poslednji poti, ji darovali cvetje in z nami sočustvovali, kakor tudi dr. Stanku Živcu za njegov trud in lajšanje njenih zadnjih ur življenja, izrekamo iskreno zahvalo.

Mož Ivan ter sinovi in hčere z družinami